

II. Dönem Tanzimat Şiiri

II. Dönem Tanzimat Şiirinin Genel Özellikleri

- ⦿ Daha çok kişisel konulara yer verilmiştir. (Özellikle aşk, ölüm ve doğa işlenmiştir.)
- ⦿ Yeni nazım şekilleri denenmiştir. Bununla birlikte divan nazım biçimleri kullanılmaya devam edilmiştir.
- ⦿ Sanatlı anlatım benimsenmiştir.
- ⦿ Özellikle aruz vezni kullanılmıştır.
- ⦿ Şiire yönelik estetik bir bakış açısı geliştirilmiştir.
- ⦿ Şiirin gayesi güzelliiktir, anlayışı benimsenmiştir. Güz el olan her şey şiire konu edilmiştir.
- ⦿ "Sanat sanat içindir." ilkesine uyulmuştur.
- ⦿ Şiir dilinin konuşma dilinden ayrı ve özel olmasına oldukça dikkat edilmiştir.
- ⦿ Konuya uygun ahengi ortaya çıkaracak vezin seçilmiştir.
- ⦿ Sosyal ve siyasi temalara yer verilmemiştir.
- ⦿ Biçim yönünden divan şiirine bağlı kalınmıştır.
- ⦿ Romantizm akımının etkisinde kalınmıştır.
- ⦿ Ağır bir dil kullanılmıştır.
- ⦿ Parça güzelliği yerine bütün güzelliği esas alınmıştır.
- ⦿ Konu birliğine önem verilmiştir.
- ⦿ "Kulak için kafiye" ilkesi benimsenmiştir.

II. Dönem Tanzimat Şairleri ve Eserleri

Recaizade Mahmut Ekrem

- ⊙ “Üstad” olarak bilinir.
- ⊙ “Sanat için sanat” prensibine bağlı kalmıştır.
- ⊙ Muallim Naci ile “Zemzeme - Demdeme” tartışmasına girmiştir.
- ⊙ Yeni ve Batılı bir edebiyat taraftarı olan Ekrem, yeni edebiyatı ve kulak için kafiyei savunmuştur.
- ⊙ Şiirlerinde romantizm akımının etkisindedir.
- ⊙ Divan şiiri nazım şekillerini kullanmakla beraber bazen bu biçimlerde değişikliklere gitmiştir.
- ⊙ Şiire dair görüşlerini “Zemzeme” adlı şiir kitabının ön sözünde açıklamıştır.
- ⊙ Şiirdeki güzelliğin gerçeğe uygun, hissi ve hayali olmak üzere üç tür olduğunu belirtmiştir.
- ⊙ Recaizade Mahmut Ekrem: “Zerreden küreye kadar her şey şiirin konusu olabilir.” demiştir. Böylelikle şiirin konusunu genişletmiştir.
- ⊙ Şiirlerinde en çok aşk ve tabiat temalarını ele almıştır.
- ⊙ “Keder ve acı” şairin sıkça işlediği diğer konulardandır.
- ⊙ Şair, genç yaşta ölen çocuklarının etkisiyle ölüm temasına bolca yer vermiştir.
- ⊙ Şairin şiirlerinde ölümü çağrıştıran tabiat görünüşleri ve hüznü duygular geniş yer tutar.
- ⊙ Hece ölçüsünü de kullanan şair, genelde aruzu tercih etmiştir.
- ⊙ Şiirlerinde yeni nazım biçimlerini denemiştir.
- ⊙ Şairliğinden çok, edebiyat kuramcılığı ile öne çıkmıştır.
- ⊙ Servetifünun şiirinin oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Abdülhak Hamit Tarhan

- “Şair-i Âzam” ve “Dahi-i Âzam” olarak tanınmıştır.
- Şiirlerinde özellikle biçim yönünden birçok yeniliğe imza atmıştır.
- Ölümü ve metafizik konuları işleyen şiirler kaleme almıştır.
- Şiirlerinin felsefi yönü vardır.
- Tabiat, aşk ve vatan sevgisi temalarına da şiirlerinde yer vermiştir.
- “Sanat sanat içindir.” ilkesine bağlı kalmıştır.
- Şiirlerinde tezat (karşıtlık) sanatına bolca yer vermiştir. Bu bakımdan “Tezatlar Şairi” olarak da bilinir.
- Hem hece hem de aruz veznini kullanmıştır.
- Lirik, epik ve felsefi şiirler yazmıştır.
- Edebiyatımızdaki ilk pastoral şiir olan “Sahra” ona aittir.
- Getirdiği yeniliklerle divan şiiri geleneğine son vermiştir.
- Şiirlerinde birçok yabancı sözcük yer alır.
- Hem Doğu’ya hem Batı’ya ait nazım şekillerini ustaca kullanmıştır.
- Bazı şiirleri hiçbir kurala bağlı değildir.
- Şiirimize metafizik ürperti taşımıştır.
- Şiirlerinde zengin bir lirizm vardır.
- Belirli bir dil anlayışına sahip değildir.
- Arapça, Farsça kelime ve tamlamaları bolca kullanmıştır.
- Edebiyatımızın ilk uyaksız şiiri olan “Validem”i yazmıştır.

Muallim Naci

- ⦿ Eski ile bağları koparmadan yenileşmeyi savunmuştur.
- ⦿ Aruz veznini ustalıklı kullanmıştır.
- ⦿ Yetişme tarzı ve sanat anlayışı bakımından divan edebiyatına yakındır.
- ⦿ Klasik şiirimizi yenileme çabası içine girmiştir.
- ⦿ Divan şiiri geleneğine bağlı olup aruzu kullandığından eski edebiyatın temsilcisi sayılmıştır.
- ⦿ Şiirin en güzel söz olduğunu dile getirmiştir.
- ⦿ Göz için uyak anlayışını devam ettirmiştir.
- ⦿ Şiirde ölçü ve uyak hatası olmaması gerektiğini ifade etmiştir.
- ⦿ Şiirde hayalin çok iyi kullanılması gerektiğine işaret etmiştir.
- ⦿ Türk şiirinin Arap ve Fars edebiyatlarından faydalanması gerektiğini savunmuştur.
- ⦿ Halk edebiyatı geleneğini sıradan bulmuştur.
- ⦿ Onun “Köylü Kızların Şarkısı” isimli eseri, köy hayatından söz eden ilk önemli şiir olarak değerlendirilmiştir.
- ⦿ Şiirin millî bir bakış açısı taşıması gerektiğini ifade etmiştir.
- ⦿ Şairin bilimsel verilerden yararlanması gerektiği üzerinde durmuştur.
- ⦿ Hicve sıcak bakmamıştır.
- ⦿ Recaizade Mahmut Ekrem'le eski - yeni tartışmalarına girmiştir.

Recaizade Mahmut Ekrem'in Eserleri;

Zemzeme

Nefrin

Nijad Ekrem

Abdülhak Hamit Tarhan'ın Eserleri;

Makber

Sahra

Validem

Muallim Naci'nin Eserleri;

Demdeme

Şerare

Ateşpare